

SEMĂNĂTORUL

Organ cultural al Asociației Invățătorilor din Caliacra

Director: I. Nedelcu

Apare sub conducerea
unui comitet

Redacția și Administrația
Revizoratul școlar de Caliacra—Bazargic

Banca noastră

Nici nu se putea o idee mai folositoare, de cât cea care au avut-o inițiatorii înființării acestei bănci învățărești, acum un an și jumătate.

Și iarăși: o mai deplină înțelegere a rostului băncii și intereselor învățărești, ca atunci când s'a alcătuit și s'au reales organele ei de conducere, rare-ori s'a văzut în analele mișcărilor noastre profesionale

Aproape că nu există învățător—membru, care în decursul acestor 18 luni de rodnică activitate, să nu se fi folosit de ajutorul băncii, la timpul mai mult, ori mai puțin critic, în care se găsea.

Examenle de capacitate și definitivat din anul trecut, ca și din anul acesta, s'au făcut aproape exclusiv cu banii băncii noastre, cu banii noștri ai tuturor, cu puținul dat voluntar și pe nesimțite de fiecare dintre noi, puțin care a atins un milion și jumătate capital, altă jumătate de milion depuneri.

Două milioane de lei străniși laolaltă, în timp relativ scurt, din cea mai de mizerie dintre câte remunerații pentru muncă de funcționar public există!

Mari și cu adevărat minunate sunt rezultatele unei adânci înțelegeri a intereselor superioare, unei adevărate cooperări profesionale.

Dacă mai adăogăm și faptul că, tot grație băncii noastre, absolut toți membrii ei și-au putut realiza salariul pe Aprilie, care nici până azi la 15 Iunie nu a fost achitat de administrația financiară, dacă mai punem în cumpănă și faptul că, în vremurile acestea de complectă încetare a oricărui credit pe piață, noi găsim totuși, la banca noastră, resursele necesare satisfacerii celor mai urgente, celor mai de neînălțurat nevoi, vom fi în măsură să putem aprecia, măcar în parte, colosala importanță a acestui așezământ, pus pe temelii atât de sigure, atât de solide.

Dacă tot prin ea, vom reuși să înrădăcinăm pentru veșnicie, pe meleagurile județului nostru, câteva zeci de gospodării de frunte, învățărești, în fiecare an, — și eu am credința, nu numai că putem, materialicește, să

facem acest lucru, dar că suntem chiar datori să îndeplinim cu orice chip acest număr din programul de activitate statutară al băncii noastre, — vom fi realizat atunci, pe lângă toate celelalte binefaceri, una din cele mai mari probleme naționale, vom fi împlinit una din cele mai imperioase datorii patriotice, pe care vreodată a putut să o îndeplinească o mână de oameni conștienți și conștiințioși.

Se cere însă, atât din partea conducătorilor băncii, noastre, cât și din partea noastră a membrilor, un singur lucru: chibzuială adâncă, cât mai multă chibzuială.

Se cere conducătorilor, să pună în cumpăna judecății lor totdeauna, nu numai răspunderea ce au pe umeri — și pe care nu pot, și nu trebuie s'o uite nici o clipă, — dar să adauge acolo și în-găduială chibzuită, bunăvoință colegială, binevoitoare înțelegere a nevoilor ce sunt chemați să rostiască. Dar mai presus de toate, li se cere să fie cu desăvârșire drepiți, cu totul și cu totul imparțiali, cu totul și cu totul desbrăcați de orice sentiment omenesc, care ar putea să facă loc celei mai mici inegalități în tratamentul acelora, cari vin cu dragoste și încredere să-și desvăluie aci, în fața D-lor, ranele materiale de care sufer și a căror tămăduire o caută.

Masca noastră învățărească, nefiind formată din elemente cu desăvârșire egale, prezintă asperități inerente neomogenității materialului constructiv. Netezirea acestor asperități, nu e bine să se facă tăindu-se vârfurile și prăvălindu-le ca să se astupe, spre nivelare, adânciturile. Ci adânciturile trebuie să înalțate până la culmile vârfurilor, pentru ca nivelarea — oricât de relativă, — să se facă de jos, spre nimicnicie.

Și conducătorii băncii noastre, ținând totdeauna seamă de acest principiu, care, singur, poate să promoveze progresul necurmat al corpului nostru, își vor fi făcut mai mult de cât datoria: își vor zidi în inima și conștiința comună a învățătorimii, statui de recunoștință din granitul cel mai nealterabil.

Și după cât știu, condu-

COLEGI!

De mersul băncii noastre, vă interesați destul de îmbucurător; activitatea asociației ați dat dovadă, deosebită, că nu vă este indiferentă; cea de-a treia instituție învățărească însă, a acestui județ. Gazeta noastră, este atât de părăsită, atât de neglijată, în cât gata-gata era să înceteze de a mai apărea.

Nici-unul — ba, e drept, unul singur a făcut excepție — din cei 25, cari de bună voie au primit să facă parte din comitetul de redacție, nu ne-au trimis un rând măcar, o slovă.

Ni s'a spus, la primul număr al gazetei, de către unii: „s'a născut — moartă!“

Așa să fie?

Nu simțiți D-vs, de loc, necesitatea acestui organ? Nu voii să înțelegeți că fără el, suntem în situația celei mai frumoase fete — mută?

Nu vedeți cum în jurul nostru foesc alătea și alătea publicațiuni locale, cari dărâmă noaptea, ceea ce noi, cu atâta trudă, clădim ziua?

N'aveți nimic de spus, în zbuclumul și răzbaterea grozavă din jurul nostru?

Presa, în general, este o patra putere în Stat.

Presa locală, este totdeauna diriguitorul opiniei publice, atât de maleabilă, atât de flexibilă.

Lăsăm populațiunea acestui județ, fără cunoașterea îndemnului nostru, fără împărțirea din sufețele noastre curate, din inimile noastre calde?

Faceți-vă datoria întreagă, colege și colegi!

Scriți pentru „Semănătorul“ nostru, pentru că el să poată ajunge cât mai curând al tuturor; pentru că el — și cu el, noi, — să ajungem cu un ceas mai de vreme, ceea ce trebuia să fim de mult și totdeauna: îndreptătorii pe drumurile clare, luminate și luminoase, ai poporului județului nostru.

În gazeta noastră, mocnește înmuit mai multe puteri de cât în banca noastră, de cât în asociația noastră,

T r e i m e a   a c e a s t a,
trebuie, pentru interesele superioare ale corpului și neamului, să formeze un tot indivizibil, care să progreseze neîncetat, întrezărindu-se doar ardinea firească a așezării lor: gazeta, asociația, banca.

Descătușați treimea întreagă, din lanțurile indiferenței, nu numai o parte din ea!

Decătușați-vă înși-vă de moliciunea desinteresării, care nu ne poate duce de cât la moarte!

La lucru, frați și surori! La lucru!

cătorii noștri pe acest drum au pornit, pe acest drum merg înainte.

Chibzuiala care se cere din partea noastră, a tuturor membrilor băncii, se poate preciz în mai puține cuvinte. Sa ne gândim totdeauna bătrânește, atunci când solicităm un împrumut. Sa nu uităm că, de unde luăm, trebuie să și dăm înapoi. Sa nu ne înglodăm în datorii, cari să întrecă puterile noastre de plată.

Și mai ales: toate, dar absolut toate nevoile noastre, să căutăm a ni le satisface numai, și numai prin banca noastră. Sa nu uităm nici-o clipă că în oricare altă instituție noi nu suntem de cât cantități cu totul neglijabile, pe când aci, la ban-

ca noastră, noi suntem și Alfa și Omega, noi suntem începutul și Sfârșitul. Tot ce dăm băncii noastre, nouă înșine ne dăm. Și chiar dacă, din vitregia vremurilor în care trăim, se întâmplă să fim amânați în alinarea unei dureri, să nu uităm nici-o clipă că aci, totuși, cu adevărat numai aci durerea noastră este înțeleasă și simțită, și numai de aci putem avea alinarea cea adevărată.

Să iubim instituția noastră, cu toată puterea sufletelor noastre și, oridecâteori auzim bâfindu-se de către cei neînțelegători sau — mai ales — invidioși, cari aruncă cu dibăcie sămânța dihoniei, ca să poată strica, sau cel puțin clinti cât de cât, acest prea frumos giuvaer care es-

Examenle

învățărești

„Pe cine-a urât Dumnezeu, învățător l'a făcut,“ a spus odată un mare pedagog, gândindu-se exclusiv numai la greutățile enorme, pe care le întâmpină în exercitarea acestei ocupațiuni, în contactul zilnic cu cele mai variate și greu de înțeles creaturi: copiii.

Ce-ar fi spus însă vechii mari pedagogi, dacă ar mai fi avut să întâmpine și atâtea alte necazuri și greutăți, chiar de la semenii și tovarășii lor de apostolat? Ce-ar fi spus ei, dacă ar fi fost tratați după ochi și simpatii, dacă unora li s'ar fi măsurat cu o măsură iar altora cu alta, așa cum s'a îndatinat să fim tratați acum, noi, umilii urmași ai premeigătorilor noștri atât de necăjiți pentru atât de puțin lucru!

Căci pentru noi, — cărora nu se uită și nu se pierde nici o ocaziune mai mult ori mai puțin festivă, fără să ni se zică ba „sarea pământului“, ba „apostolii neamului“, ba „lumina omenirii“, ba chiar „mucenicii progresului uman“, — pentru noi dascalii din ultimele vremuri, pe lângă robia strădaniei noastre de fiecare zi, de fiecare ceas, de fiecare clipă, s'a găsit util și simplu de tot, să ni se mai pună încă în spinare, fel de fel de examene, care mai de care mai variat intitulat, care de care mai inutil îngreuiate.

Nu se ține seama nici de sufețele, nici de nevoile noastre, nici de greutățile ce avem încă de suportat în viață, nu numai ca dascalii, dar și ca simpli muritori, ci, din timp în timp, ni se mai administrează câte un duș rece — cald, al câte unui examen oarecare, cu tot cortegiul lui de: timp necesar pregătirii, timp pierdut pe drumuri pentru strângerea feluritelor acte cerute, alt timp pierdut cu însăși examinarea cheltuelile inerente atâtor deplăsări, slăbirea practicei conștiințioase a datoriei față de elevi în toată aceas-

te banca noastră, să nu uităm că, aceia cari bârfesc banca noastră, pe noi personal ne bârfesc, iar pe acei, cărora le place să seamene vânt, să-i facem cu hotărâre, să culeagă furtună!

EXAMENELE ÎNVĂȚĂTOREȘTI

(urmare din pag 1-a)

tă vreme, etc. etc.

De ce, oare, învățătorului să-i se ceară atât de multe examene? De ce numai lui? Nu cumva, din cauza „principiului” (?) sale remunerării?

Căci altă explicațiune nu s'ar putea da, pentru că:

Dascalului de curs secundar sau universitar, care fără îndoială, trebuie nu numai să aibă mai multe cunoștințe, dar să fie permanent în curent cu noile, veșnic noile progrese științifice, din momentul în care și-a luat examenul—unul singur—de capacitate, nu i se mai cere niciodată în viață, uici-un fel de alt examen, ci este lăsat să profeseze neîntrerupt, acordându-i-se periodic sporurile de remunerație, spre a-i da totdeauna puțința unui umil—recunoaștem—traie, în raport cu greutățile vieții.

Va să zică, nu necesitatea înnoirii cunoștințelor poate fi cauza atâtor examene la care sunt supuși, învățătorii întrucât este inadmisibil ca, la unii dascali această necesitate să fie complet neglijată, iar la alții să aibă o atât de mare și covârșitoare importanță.

Selecțiunea? Am participat la fel de multe examene învățătoresci, atât direct interesat, cât și ca simplu spectator și m'am convins că, alături de cel mai ideal pregătit dintre candidați, se strecoară cu abilitate și cel mai puțin priceput, cel mai puțin și chiar cu totul necunosător al obiectelor la care se făcea examinarea. Și în majoritatea cazurilor, cei ce au căzut, n'au căzut pentru că valoarea intrinsecă a cunoștințelor lor profesionale ori științifice ar fi fost nulă, ci pentru că, uluiți în fața comisiunilor examinatoare, emoționați înaintea acelor cari fineau în vârfurile condeilor lor pâinea zilnică, existența mizeră—dar totuși existență— a celor cari cu înfrigurare îi așteptau acasă, n'au fost în stare să-și țină calmul necesar împedii expunerii a cunoștințelor lor, n'au mai avut posibilitatea psihică să înfrunte unii ochi încrunțați ai unora dintre examinatori, și n'au mai putut răspunde unor întrebări de multe ori piezișe, cari se puneau di-

nadins par'că, spre a o zăpăci pe cei mai „slabi de înger”.
Încă odată deci: selecțiunea?

Cel mai savant dintre câți învățători am cunoscut cu vre-odată, a căzut de două ori la examenul de definitivat, și de trei ori la cel de înaintare. Aceste căderi nu l'au împiedicat însă, să umple, țara aceasta cu absolvenții săi,—cari, toți, îi poartă un adevărat cult—ajunși, simpli feciori de țărani, la cele mai însemnate demnități ale statului și ilustrându-se pretutindeni. Și am văzut și contrariul; mai dese ori contrariul.

Nici improspătarea cunoștințelor, nici selecțiunea, neputând fi deci cauzele pentru cari învățătorii sunt periodic supuși atâtor examene, care să le fie rațiunea?

Dar, să zicem că, totuși, ele sunt necesare. Nu știm pentru ce, dar există...

Cum se țin însă aceste examene? Cum sunt ele organizate? De ce să fie în așa chip, și nu altfel, după noi mai logic, mai rațional, și-nite?

Pentru ce la examenul de capacitate se cere doar o parte din cunoștințele școlii, iar după 4—5 ani, toate aceste cunoștințe, din care unele își sunt cu totul nefolositoare și nu le mai întâlniști în viață?

Pentru ce, numai de trei ori să poți da aceste examene? Dacă anul aceasta ai reușit la 2—3 probe și ai căzut la ultima, de ce să le mai dai și pe cele dintâi la viitorul examen?

De ce aceste măsuri, numai pentru învățători, când celorlalți membrii ai corpului didactic, li se aplică altele, mai logice, mai naturale?

Iată o mulțime de chestiuni ce ne propunem să analizăm într'un articol viitor.

Căci trebuie să eșim odată prin posibilitatea în care s'au obișnuit să ne vadă lumea, și să cerem categoric un tratament mai logic, mai uman, mai conform cu starea noastră în comparație cu situația colegilor noștri mai mari, de la cursurile secundare și universitare.

C. Dumitrache

Învățătorimea a răspuns chemărilor vremii.

O bază socială și alta eroică.

În mersul înainte al popoarelor nu pot lipsi niciodată elementele de călăuză.

Marii inițiatori sociali, ai transformărilor spre bine, au trebuit totdeauna să-și desemneze elementele acestora. Printre bărbații de

stat, cari au inițiat modernizarea vieții românești, va rămâne deapauri un mare înfăptuitor, Spiru Haret.

El a scormonit pătura rurală, fixându-i drept călăuză pe învățătorii satelor, Haret i-a chemat la sine;

le-a ascultat credințele lor, izvorite din năzuințele mulțimii nevoiașce; i-a apropiat și a selecționat pe cei mai buni; apoi, i-a stimulat pe toți, aprinzându-le în suflet scânteia unui ideal social.

Atunci, în timpul acestui făptăș popular, au săvârșit și s'au avântat cercurile culturale, conferințele didactice, căminurile, bibliotecile și cooperatiunea română.

Toate acestea au înălțat spiritul român spre culmile idealului național.

Generația de azi, copil nepregătit al împrejurărilor, se leagănă în țara tuturor voevozilor, în România Mare purtând scutecele așternut pe leagăn de Spiru Haret, cel mai profund iubitor în cultura poporului său.

Timpul lui Haret, e o bază socială a pregătirilor mari, în cari învățătorimea a fost întrebuințată cu îndrăzneală de un providențial al vremii.

Faza aceasta își isprăvesc elanul, în anul 1912 când Spiru Haret trecut în lumea cealaltă.

După 2 ani, în 1914, a început pregătirea eroică de neam, care a cuprins și pe învățători. Eroii sociali ai lui Haret au fost chemați de astădată, sub pavăză, de Ion I. C. Brătianu, pe atunci prim ministru și ministru de război.

El a înțeles rostirea vremii pentru țara sa și a știut, ca din cei ce făcuseră pregătirea socială a poporului sub Haret, să pregătească pe conducătorii zilelor de bărbăție și de restriște.

Toată floarea învățătorescă în 1914, a fost concentrată în centre de pregătire militară, unde din simpli ostași—caporali și sergenți—au fost ridicați la rangul de ofițeri ai oștirii naționale.

Un episod al acestei pregătiri militare ne-a arătat pe Ion I. C. Brătianu, ca pe un zeu de inspirație al făuririlor naționale.

Spre sfârșitul lunii August era examenul de ofițeri. Comisiunea dela centrul de pregătire, București luase o atitudine dârăză împotriva înălțării ostășești a învățătorilor și anticipase de mult, mărturisirea, că nici jumătate nu trebuiesc avansați.

Brătianu a fost încunștințat. Prim ministru și ministru de război, el își lasă preocupările sale și se înfățișă la examenul militar al învățătorilor. Acolo spuse cu glas tare, ca să se înțeleagă: „Ori ce cunoștințe militare vor avea învățătorii, nimeni nu-i poate întrece în conștiință și sacrificiu. Acum, aceasta trebuie neamului românesc. Toți învățătorii trebuie să devină ofițeri!”

CENTRE DE PROPAGANDĂ CULTURALĂ

Odată cu venirea în fruntea Ministerului Instrucțiunii Publice, a celui mai de seamă dascal pe care l'a avut țara și neamul nostru românesc, în noianul și vâlmășagul ocupațiilor de tot soiul, atât de multiple gospodăriei unei țări cu dezorganizarea și anarhia în care se zbate țara noastră, Domnia Sa a găsit timpul să-i administreze și un leac care-i lipsea cam de mult, care n'ar fi trebuit să-i lipsească niciodată: a poruncit să se reînființeze centrele de propagandă culturală la sate.

Pentru noi, cei cari trăim pe plaiurile Cadrilaterului Dobrogean, vestea aceasta ne-a umplut de bucurie, căci ne-a dat încă o dovadă a profunde înțelegeri a adevăratelor, a realelor lipsuri de cari suferă organizația culturală de aci, ne-a redat nădejdea unui înțelegător și eficient sprijin al sforțărilor noastre zilnice, pentru apropierea cu un ceas mai de vreme, de țelul spre care se îndreaptă trudită noastră muncă, necunoscută și neapreciată de nimeni.

Nu zicem că reînființarea acestor centre de propagandă va fi un remediu miraculos și imediat al unei boli cronice și cu cauze atât de adânci și atât de îndelung neglijate. Aceasta nu.

Dar dacă el n'ar fi numai „unul sau chiar două” pe județ, — cum glăsuiește ordinul de reînființare, — ci multe, cât mai multe cu puțință, în județele cu cel mai variat mozaic de naționalități, cum este județul nostru Caliacra, avem credința că în nu prea lungă vreme, ar putea să dea și chiar și miraculoase efecte.

Se pun două condițiuni: 1) local încăpător sau să se poată înființa și ființa biblioteca și biroul centrului, și 2) elemente conducătoare destoinice. Cea de-a doua condițiune, ni se pare nouă că este covârșitor mai importantă de cât cea dintâi: „omul sfințește locul, nu locul pe om”.

Localuri, avem.
Conducători, se vor găsi, căci există. Nădăjduim că vor fi puși aceia, cari au: cât mai mult suflet, cât mai multă și adânc înțelegătoare dragoste de neam, cât mai mult entuziasm și cât mai multă putere de muncă neprecupețită. Este doar vorba de cele mai vitale interese ale neamului, pe locurile acestea.

Așa a vorbit făuritorul întregirii. Profet al neamului, el n'a fost desmintit. Jertja și eroismul învățătorilor—ofițeri, au fost confirmate de morții lor, de invalizii și răniții lor de distincțiunile conferințelor!

Așa s'a încheiat faza eroică, în care învățătorimea a fost întrebuințată, din înalte raționamente de stat, la făuririle istorice.

Cu o pioasă aducere aminte, m'am întors în trecut și am răscolit țărâna, care acoperă 2 morminte, la cari învățătorimea se închină, trebuie să aprindă candela recunoștinții și păstrând în adâncurile ființei lor emblema celor 2:

În vraja lui Haret să se muncească mereu în popor, păstrăm pe viitor la vatra Patriei, conștiința marelui de neam, a lui Ion I. C. Brătianu.

Eug. Răducu

Să fim bine înțeleși: toți, fără excepțiune, suntem buni patrioți toți, fără excepțiune, suntem pătrunși de cea mai curată dragoste de neam; nu e suficient Patriotismul nostru să nu fie șovinist, dragostea de neam și țară să ne fie manifestată numai în fapte. Atunci când vom îndeplini amândouă aceste condițiuni, atunci putem spune că suntem pătrunși de o adânc înțelegătoare dragoste de neam. Și dintr-o dată, se vor alege, desigur, cei mai buni, quințezența.

Vor urma, de sigur, instrucțiunile pentru funcționarea acestor centre de propagandă culturală inevitabilele instrucțiuni amănunțite.

Le-am voi însă pe acestea cât mai scurte, cât mai largi fără scheme și fără poteci dinainte bătătorite... pe hârtie! Să se lase conducătorilor cercurilor de propagandă, cât mai multă libertate în alegerea metodelor. Nu se potrivesc ele niciodela sat, la sat, dar de la județ la județ? Căci nici cauzele ce trebuiesc înlăturate nu sunt aceleași pretutindeni, ci diferite, prea diferite unele de altele.

Să li se pună însă la dispoziție mijloace: biblioteci fixe și mai ales — ambulante; strict necesar organizării a cât mai dese reuniri, în care să se repute cu înverșunată voință me-lodiile și jocurile — arta — noastre populare; expozițiuni permanente și ambulante de arta micii industrii casnice naționale etc. etc.

Un mijloc de a atrage de la început populațiunea, făcând-o să rămână constantă apoi la chemările noastre, este și funcționarea câte unui aparat de radio. Nu credem că ar fi o cheltuială costisitoare și zadarnică, ci considerând efectele, suntem de părere că este strict necesară și singura eficace, în indiferențismul de care suntem înconjurați.

Sunt multe încă de spus în chestiunea aceasta.

Spațiul restrâns al gazetei nu ne permite să o facem acum.

Nu putem termina însă, fără a adresa de aci o rugămintă autorităților noastre școlare superioare: în Cadrilaterul dobrogean, pentru interesele vitale și superioare ale neamului, vă rugăm cu respectuoasă stăruință, să depășiți programul, și să înființați multe, cât mai multe centre de propagandă culturală, multe, cât mai multe biblioteci sătești. Fiecare ban cheltuit aci, este câștigat.

C. Dumitrache

PESIMISM.

Aș vrea să intru în imensitatea
Intinericului de veci,
Să simt încet ce-i voluptatea
Plăcută a zidurilor reci.

II

Să simt eterna liniște aș vrea,
Pierdută'n haosul uitării,
Să dorm pe-aceiaș căpătâi cu ea
Să simt sfârșit înfiorării.

III

Aș vrea să simt misterul vieții,
Inexistent aș vrea să fiu,
Să văd prin sîta deasă a ceții
Cum mortul rîde de cel viu!

Topan.

Tip. Iv. D. Smocof & Co B-gic

La sfârșit de an școlar

Al optezecilea an școlar de la revenirea urmașilor lui Mircea Cel Mare pe ploiurile stăpânitorului cetăților și satelor din dreapta Dunării și până la Marea cea mare, se sfârșește acum.

Aproape două decenii scurse molcom de-atunci, ne șar fi dat puțința unui bilanț interesant, dacă n'ar fi existat prăpăditorul cataclism european, care ne-a întrerupt, nu numai legăturile de laclaci timp de doi mari și grei ani, dar a ținut pe loc înșasi viața neamului nostru, viața neamurilor.

Ne-a ținut în loc? Mai rău! Ne-a dat înapoi cu mult mai mult de cât înzecita vreme ca înșasi durata sa.

Aci, în Cadrilaterul Dobrogei, restabilirea în timpul celor doi ani de groază, a unei stăpâniri înguste, a renăscut speranțe deșarte, credințe greșite, a înviat un șovinism, a creat un irendinism, cu care ne luptăm din greu acum, și cu cari ne vom mai lupta încă destulă vreme, până ce vor convinge pe deplin, că cerbicia lor nu numai că este zadarnică, dar chiar de-a dreptul dăunătoare, nimicitoare.

Căci așa va fi, și numai așa.

Ne luptăm din greu cu acest șovinism, cu acest irendinism, de cele mai multe ori cu multă grijă ascunse sub masca dulcagării vorbelor goale de loialism înconșinș, dar mocnind totuși, din când în când, în fulgere și trăsnete zgomotoase, cari tind să se audă departe cât mai departe, cu vadiată semnificație de a da de știre și altora că există încă, pe noi neputându-ne înșela ascunșul străveziu al răcerii lor.

Și ducem lupta aceasta durdă, zi de zi, ceas de ceas, fiind puși totdeauna în primele rânduri, noi, și numai noi învățătorii, numai noi cei mai cu vitregie răsplățiți, dintre toți fiii neamului stabiliți pe dealurile și văile strămoșilor noștri.

Așa oropsiți, cum suntem, de către cel ce ar trebui să vadă strădaniile noastre, sbuciumul nostru de fiecare clipă, lupta noastră cu toate îndărătniciile posibile și imposibile, cu toate piedicile văzute și nevăzute, noi, însă, dascalii Cadrilaterului dobrogean, flămânzi de multe ori, și aproape goi mai totdeauna, purtăm cu îndărătnicie pe plaiurile acestea teagul fălfăind falnic al patriei noastre scumpe, al neamului nostru drag, roșim mereu neobosiți cuvântul cel bun al frăției, al dragostei, al dreptății, al uminei.

Generațiile cari se succed

trecând pe sub căldura inimilor noastre, pe sub țaria sufletelor noastre, pe sub farmecul convingerilor noastre, vor fi generații noi, din ce în ce mai bine, din ce în ce mai juste, din ce în ce mai apropiate, de noi. Și nu este departe vremea, când pe locurile acestea diferențieri nu vor mai putea exista, „noi“ și „voi“, „aceștia“ și „aceia“ vor dispărea ca un vis urât, ca un coșmar fără sens, care ne-a chinuit prea multă vreme, cum ne chinuște acum.

Așa ne înțelegem noi rostul aci.

Ne facem datoria.

Ne facem datoria? Dar datoriile incumbă totdeauna, în mod absolut, drepturi.

Drepturile noastre? Cine se gândește la ele? Cine le cunoaște? Cine ține seamă de ele?

Noi, noi înși-ne, târâți prea mult în vâlmășagul grozav al luptei încrâncenate ce ducem în fiecare clipă, preocupați prea mult de drumul pe care mergem spre un țel bine definit și pe care nu l putem scăpa din vedere nici-un moment măcar, timpul necesar să ne îndărjim în cautarea energică a drepturilor noastre, nu găsim că ne poate fi permis să ne măcinăm energia pe două fronturi de-odată, mai ales că cel dintâi este atât de ameninșător, atât de greu de susținut!

În rarile noastre ceasuri de armistiții și reculegere, în clipele în cari ființa noastră fizică își cere stăruitor drepturile sale de reînviore și existență, constatăm doar mizeria groaznică de neagră ce ne înconșoară de toate părțile, indeferenșismul cu care suntem priviți de-acolo, de unde așteptăm raza de lumină dățătoare de vigoare și încredere în sine, vitregia cu care ne este răsplătită uriașă noastră muncă, neproporșionalele noastre șfortări.

Și ni se cere mereu mult, tot mai mult, să dăm într'una noi, tot noi, numai noi.

Și vom da, din ce în ce mai mult de cât am dat.

Până când însă cei cari au datoria să promoveze munca prestată în serviciul neamului și țării, ne vor ignora?

Până când vom fi noi, copiii nimănui?

Nu putem lupta pe două fronturi, e-adevărat. Și pentru revandicarea unor drepturi șfinte ce avem, refuzăm a crede că trebuie să luptăm, chiar dacă până acum nu ar fi fost altă soluție.

Acum însă, când în fruntea țării și a Ministerului nostru, se găsește cel mai la locul său dintre toți românii acum, cu fruntea se-

Anunșarea în lecșii

La un cerc cultural a ținut cineva o lecșie.

Obiectul lecșiei și subiectul era din cele mai grele.

Totuși propunștorul a înștrebunșit toate principiile didactice și lecșia a reușit. Asupra reușitei lecșiei n'a fost nici o discuție. Ceiace a format subiectul unei aprișge critici a fost nerespectarea treptelor formale herbartiene sau ale lui Rein.

Și anume, între altele nu s'a făcut anunșarea. Pentru că discuția a fost interesantă și a rămas nerezoltată în ședința acelu cerc, gășesc, e'ar fi bine să se rezolve cu ajutorul colegilor prin revista noastră.

Evoluția în știinșă a deschis orizonturi noi acolo unde se credea că nu mai este nimic de făcut.

Teorii șavante experimentate riguros s'au dovedit relativ exacte. Și acestea se întâmplă cu știinșe pozitive, vechi. Ce să spunem de pedagogie care a reușit să-și deschidă adevărata cale a desvoltării doar de vr'o câțiva ani încoace?

Bizuindu-se azi pe experienșe de laborator și pe anchete în lumea celor care se oplică, dacă pedagogia nu este nevoită a-și schimba principiile generale, înșă tafățișarea ei este alta decât aceia dela începuturile ei. Didactica, ca ramură a pedagogiei a rămas aproape nemodificată, înșă pedagogia practică sau metodică a suferit înșiri radicale.

Așfel s'a dovedit experienșat că treptele formale ale lui Henbart sau Rein nu erau peste tot în concordanșă cu procesul sufletesc al cunoașterii.

Cu toți știm că în fruntea principiilor de aplicarea unei lecșii ca să fie reușită, trebuie să stea curioșitatea și interesul. Aș băgat de seamă că atunci când ne spune cineva despre ce ne vorbește numai arățăm atâ-

nină a omului care știe ce i se cuvine de drept și fără precupește, cu conștiinșă limpede a datoriei împlinite cu prisosinșă și veșnic trează la post, acum și de aci, adresăm roua noastră de aducere aminte despre o muncă p'ajnică și continuă, despre un sacrificiu colectiv prea multă vreme prelungit, despre o nedreptate prea îndelung perpetuată.

Suntem la sfârșitul unui an școlar.

Rugăm pe Domnul P'rim Ministru să ordone și sfârșitul nedreptății ce ni se face de atâta amar de vreme.

Pentruca munca noastră viitoare să fie și mai înșufleșită, și mai rodnică.

* * *

ta interes. Din acest punct de vedere psihologia copilului nu se deosebește mult de a voastră decât, că doar în asemeni situații la dâșșii se naște chiar un fel de repulsime.

Dacă prin anunșare ia naștere acest sentiment, se înștelege că fiind curioșitatea satisfăcută, lecșia pierde din farmecul ei și interesul singur nu va putea ține spiritul încordat pentru a primi ceiace i se predă.

Unii zic că făcând anunșarea meștesugit se menșține curioșitatea. Greutatea stă în aceia că pusă în practică această idee se calcă principiul metodicei vechi (la care mulți din atâta) ca anunșarea să fie scurtă. Una ca aceasta: Astăzi vom învăța ceva, repetată la toate lecșiile, în toate zilele devine banal indispuând dela început pe copii prin lipsa de varietate. Așa cum a procedat propunștorul dela cercul cultural ni s'a părut foarte nimerit. În pregătirea lecșiei prin câteva întrebări potrivite a format cadrul aperceptiv și a îndreptat atenșia copiilor spre subiectul tratării fără să facă anunșarea.

Eu care am fost față la discuția chestiunii de mai sus, n'am înșeles de ce atâta conservatorism în pedagogie, pe când în celelalte știinșe orice descoperire nouă este aplicată imediat.

De șigur alți colegi vor aduce argumente puternice în susșinerea chestiunii dacă o vor gășsi-o bună și așfel lămurirea se va face pe deplin.

P. C.

Ministerul cu ordinul Nr. 76251/031, a aprobat pe 1 Septembrie 1931, transșerarea învățătorilor din Județul Caliacra, după cum urmează:

Dumitru Joga dela Cetalar la Bazargic, șc. turcă p. IV; Maria Gârțu, dela Ezibei la Bazargic Nr. 4; Ștefan Costescu, și Virgînia Costescu dela Alexandria la Bazargic, șc. Nr. 1; Pr. Vasile Heroiu dela Suiutciuc la Bazargic, șc. Nr. 3; Iancu I. Caraman dela Gef Iuciorman la Balcic, șc. Nr. 1; Sterie Duliu dela șc. No. 2 la Nr. 1 Cavarna; Ștefan Dumitrescu dela Ghiore 1 la școala Nr. 2 Cavarna; Dobre Șisu dela Arnaut-Cuius la Nr. 1 Cavarna; Ștefan Bădescu dela Keresegic la Șef. Iuciorman; Ioșif Soșu dela Hasarlăc la Cerchez; Botezatu Ion din Jud. Cahul la Iasagilar; Barbu Georgescu din Județul Conștanșa la Carali; Nicolae Băcioiu dela Carali la Șpasova; Oprea Tărăban dela Regepchioi la Cheseșic; Ion Alexandrescu din Jud. Olt la Viceva; Dumitru Teodorescu dela Poreaz la Hasarlăc; Elena Negrișanu dela Azaplar la Hardali; Vasile Secheru dela Azaplar la Alexandria; Camelia Secheru din Jud. Argeș la Alexandria; Nicolae Constantin dela Ilănlăc la Cernăușco; Lică Trifu dela Predel la Ilănlăc; Nicolae Soare dela Șf. Nicolae la Gheaur-Suitciuc; Alexandru Constantinescu dela Kilikadi la Trubciular; Dumitru Cernea dela Hasămdede la Cadișeo; Gh. Popescu din Jud. Conștanșa la Ezibei; V. Papadopol dela Echișcea la Cetalar; Petre Mitrașche dela Samson la Regepchioi; Florea Ilie dela Alexandria la Azaplar; Elisabeta Gârlea din Județul Argeș la Ezibei; Sofia Patriche din Jud. Bacău la Balcic, gr. Nr. 4; Teodora Ghendova dela Carales la Osmanfacă gr.; D. Anastasescu din Macedonia grecească la Suiutciuc p. III; Raina Anastasescu din Macedonia la Arnaut-Cuius; Cleopatra T. Foti din Macedonia la Kilikadi și Gh. David dela Rasivicieni-Caliacra în Jud. Huși,

ÎNVAȘTORII - PRIMARI

În vremurile acestea de sbuciumate schimbări politice, când atât de mulți nechemăși se înșghesușc să ocupe locurile de cinsti și de grea răspundere, în gospodăriile mai mari sau mai mici ale atâtor înștitușiuni publice înăbușind în îmbulzeala lor pe puținii buni, cari ar trebui cu de-a sila puși acolo unde nu pot să ajungă, credem că este important să punem în discuție chestiunea dacă ar putea și ar trebui—sau nu,—ca învățătorii să fie și primari ai sate-

Nu ne vom ocupa acum de situația legală ori ilegală a acestei duble îndeletniciri, ci vom căuta să studiem chestiunea numai din punct de vedere moral și al folosului social pe care l'ar aduce, ori nu l'ar aduce, mai ales aci, pe meleagurile Cadrilaterului dobrogean și în condișunile specifice nouă, celor ce ne străduim să fixăm o temelie nouă vieșuirii locale.

Învăștorul conștient, de rostul său în societatea locală și de menirea sa de pioner al culturii nașionale aci, nu se va mulțumi niciodată numai cu

îndeplinirea funcșionilor sale pur școlare, nu va rămâne niciodată mărginit între cei patru pereți ai localului școalei, în care dă o parte din sufletul său, sufletelor copiilor ce vin șfioși în juru-i, și încrezătorii în universalitatea știinșei sale.

Aci, unde nu numai cultura românească este ignorată și cu repulsiune primită, dar unde chiar așezămintele noastre sociale sunt bărfite și respinșe cu mai multă ori mai puțină discreștiune, unde leginirile noastre sunt susșpectate cu tot dictonul autohton de „unde-i lege nu-i tocmeală“, aci, zicem, rostul învățătorului de sat este, dacă nu cu mult mai mare în afară de școală de cât înlăunșrul ei, dar cel puțin tot atât de important acolo, ca și aci.

Știm doar toți, atât din cărți, cât și din propria ne experienșă că, dacă educașiunea pe care ne străduim să o dăm copiilor în școală, nu este sprișjinită de familie, de societate, munca ne este zadarnică. În starea de aci, din Cadrilater, mai știm iarăși că familia, nu numai că nu sprișjinește munca noastră de robi,

dar caută cu tot dinadinsul să-i anihileze efectele, să-i nimicească rostul. Și trebuie să măi recunoaștem încă: reușește mai bine familia în lupta sa, de cât reușim noi în sbuciumul nostru.

Putem însă, trebuie însă, ca noi să cunoaștem această crudă realitate și să stăm cu brațele încrucișate, lăsând-o să se perpetueze, spre paguba imensă a neamului nostru?

De sigur că toți suntem de acord în a răspunde un categoric: nu!, desigur că toți ne gândim — și încă de mult — la mijloace de îndreptare, la mijloacele prin care să dăm eficacitatea deplină rezultatelor sforțurilor noastre.

După cum doctorul constatând existența unei boli, se gândește la cauzele provocării ei, atunci când scrie rețeta mântuitoare, datori suntem și noi să ne gândim adânc și serios la cauzele reale ale situațiunii intolerabile de acum, ca să-i putem găsi leacul adevărat.

Și suntem datori să recunoaștem de la început că, după cum munca noastră de naționalizare a unei populațiuni eterogene foarte naturală și legitimă, tot atât de omenească — naturală este și repulsiunea cu care sunt primite strădaniile noastre, de către o populațiune care nu ne cunoaște nici pe noi ca oameni și discipoli, nici mândra noastră țară și falnicul nostru neam cu proverbialele-i frumuseți, bunătate și simțăminte înalte.

Suntem priviți, aci, ca ocupanți; mai rău chiar: ca vremelnici ocupanți!

Mai adăogați și otrava politicinismului meschin și inconștient, al cărui ideal este „scopul” imediat, indiferent „mijloacele”, mai puneți pe de-asupra și undițele pescuitorilor în ape turburi, cari, pentru un blid de linte își vând nu numai conștiințele lor, dar și sufletele părinților și copiii tuturor conștiințelor lor și ale întregii omeniri, — dacă o pot face, — amestecați cu acestea toate la un loc; ignoranța crasă a unei populațiuni lăsată la voia bătaiei tuturor vânturilor, de către cei ce au avut și au datoria imperioasă de a o lumina și îndruma, conservatismul obștesc al tuturor țăranilor din toate neamurile și din toate țările, lipsa de mijloace suficiente pentru susținerea unei lupte atât de grele, atât de titanice, și vom fi găsit atunci majoritatea cauzelor ce fac să dăinuască o situațiune, care devine din ce în ce, din zi în zi, tot mai îngrijitoare, tot mai primejdioasă rostului și intereselor neamului nostru în aceste locuri.

Găsind cauzele, să-i prescriem leacul boalei. Din momentul în care știm cu precizie calea pe care trebuie să mergem și cunoaștem piedicile ce ni se pun de a curmezișul, nu numai noi suntem datori să ne străduim a le înlătura, dar și autoritățile constituite ale Statului nostru sunt obligate — de cele mai vitale interese naționale — să ne dea concursul lor întreg și neprecupețit, pentru ca munca noastră să fie rodnică, strădania să ne fie încununată cu succes.

Leacul este unul singur și singur: o cât mai intensă activitate extrașcolară, o cât mai susținută și vie luptă cu mediul social înconjurător, cu prejudecățile sale, cu tendințele sale greșite, cu betșugurile sale, evidente sau ascunse, mărturisite sau tănuite.

Cum să administrăm însă leacul acesta? Cari sunt mijloacele cele mai sigure pentru a ne putea atinge scopul?

Aceasta e problema. Răspunsurile sunt multe și variate.

Fiecare poate să și alcătuiască planul său special localității în care se găsește, împrejurările specifice de acolo.

Noi nu ne dăm de cât păreri

personale și îndemnuri. Cei ce le vor găsi bune, le vor aplica localizându-le; cei ce vor vedea altfel de cât vedem noi, vor face un neprețuit și imens serviciu cauzei, dacă se vor osteni să le dea în vileag.

***

Pe lângă cercurile culturale, căzute aproape în dezuetudine, pe lângă inexistentele șezători și serbări cu rezultate inoelnice, activitatea noastră a învățătorilor, trebuie îndreptată spre luminarea cât mai complexă a maselor populațiunii, prin contractul cât mai des cu ea, — dar nu la cârciumi, ori cafele, ci — la munca zilnică obișnuită a tuturor și a fiecăruia dintre cei pentru salvarea sufletelor cărora ne propunem a ne strădui, pe câmpurile de demonstrativă experiență ce trebuie să înfizeze efectiv, real, pe lângă fiecare școală, în curtea, grădina și chiar casa fiecăruia dintre cei pe cari voim ai lumina, îndemnându-i la o anumită folosință a acestora și dându-le noi exemplul edificator și convingător.

Dar mai ales, pentru formarea unei conștiințe cetățenești cât mai apropiată de ceace vom noi să fie, un ceas pe zi cel puțin în localul primăriei unde fiecare se duce după multe și felurite nevoi ale sale o vorbă bună spusă acolo și un sprijin cald și real dat la timpul oportun tot acolo, un text de lege explicat, mereu acolo, pentru o cât mai curată înțelegere a economiei legilor noastre, a infiltrării lor în sufletele celor pe cari îi privesc de-a dreptul, infiltrare care se face în chipul acesta — și numai în chipul acesta — cu tot ce este specific românesc în ele, cu toată setea de dreptate a neamului nostru și cu toată caldă iubire de aproapele care ne caracterizează, ceasul acesta petrecut acolo în acest chip, face mai mult de cât toate cuvântările ocazionale, prea puțin ori de loc înțelese, mai mult de cât toate sfaturile reci — cu oricâtă bunăvoință din parte-ne pe cari le am da oricum și oricând, mai mult de cât toate sforțările noastre în alte chipuri.

Să dezobișnuim pe săteanul din Cadrilater — oricare ar fi naționalitatea lui, — de a vedea în primărie un local în care el este doar bruftuluit, unde i se vorbește de sus și de multe ori arrogant, unde nu și poate face nici-o nevoie fără a plăti, măcar cât de cât, mai multșor de cât strictul legal.

Nu-l putem aduce la școală? Nu vine? Să mergem și noi după el, acolo unde însăși nevoile lui îl duc. Acolo să-i dovedim să suntem un popor de oameni cum se cade, că-l iubim și-l sprijinim, că-i suntem frați, nu ocupanți, să simtă astfel, nu numai că locuim doar aci împreună, dar formăm cu toții o singură familie, că ne dor aceleași dureri, că ne bucură aceleași bucurii, că suntem, în fine, toți „o apă și-un pământ”.

Și atunci când vom fi reușit a ni-l apropia astfel, atunci doar putem fi siguri că vom reuși nu numai să se obișnuiască cu noi, ci să ne simtă necesitatea existenței, și să ne vadă cu alți ochi, ochi de frate înțelegător și gata să ne erte chiar și unele greșeli, cari din când în când, ici sau colo, s'ar mai întâmpla din partea unora sau a altora dintre noi.

Să nu mai existe „noi” și „voi”.

Să nu mai ființeze „baștinași” și „coloniști”, în înțelesul care se da acum acestor expresiuni, ci doar în înțelesul superior al lor.

Căci nu sunt aci de loc băștinași,

Nici turcii, nici bulgarii, nu sunt alceva de cât tot coloniști, cu o vechime ceva mai mare de

cât a celor de acum, pe aceste meleaguri.

Mozaicul populațiunii cadrilaterului dobrogean, nu este alceva de cât expozițiunea vie a formării popoarelor peninsulei Balcanice, dela Marea Egee și până în poalele dealurilor premergătoare Carpaților noștri falnici.

Aceasta fiind, — și aceasta este în realitate situațiunea și datoria noastră de pioneri de aceste locuri, să o aducem la îndeplinire.

Să căutăm pe cei ce trebuie luminați și apropiați, pretutindeni unde-i putem găsi.

Și-i găsim zilnic, mai ales, la primărie.

De ce să nu poată fi învățătorul și primar în satul său?

Primarul nu este un schimb oarecare, a cărui prezență permanentă la primărie, să fie cu totul și cu totul necesară. El este gospodarul, și organizatorul satului. El este îndrumătorul firesc al constătenilor săi.

Nu-i este de ajuns două ore pe zi, bine și precis stabilite și ținute cu sfințenie, ca să dea directivele gospodărești și să semneze puțina corespondență ce s'ar lucra în lipsă-i de notar orc secretar, după indicațiunile sale?

Și aceste două ore, nu le-ar putea face gratuit, sau aproape gratuit, în orele din afară de clasă?

La gândiți-vă numai la „presti-

giul care i s'ar adăoga, atunci când, îndeplinind demn și conștiincios, pe lângă profesiunea sa și ca o complectare a ei, și această îndeletnicire, ar avea posibilitatea zilnică și constantă, să aline o durere, să împlinescă o lipsă, să tempereze un avânt nelalocul lui, să dea un sfat bun, să explice o lege ca lumea, să apropie o inimă, să deștepte o conștiință.

Nu credeți că în chipul acesta s'ar scurta cât se poate de mult, drumul spre conlucrarea efectivă a familiei cu școala, pentru educația generațiilor cari vin?

Ce ar fi dacă s'ar încerca aceasta, fie chiar pentru o perioadă limitată, de 2—3 ani?

O greutate nouă pe umerii împovărați ai învățătorului din Cadrilater?

Nu cred să fie mulți aceia, cari ar refuza această nouă muncă creatoare, când ar aprofunda imensul folos național local al acestei acțiuni, când ar pune în cumpănă ajutorul ce-și dă sieși pentru îndeplinirea misiunii sale principale: învățământul și educația națională, a tinerelor generațiuni.

Noi punem problema și-i dăm una din deslegări, mai ușor și și mai repede realizabilă, netăgăduite foloase pentru toate părțile și pentru toate interesele.

Am deschis discuția.

C. Gurbăneanu

INSEMNAȚEA ELEMENTULUI MORAL ȘI ESTETIC ÎN EDUCAȚIUNE

„Școala este ușa culturii și civilizațiunii”

Pentru ca acest locaș, care este cea mai mare descoperire cum îi zice un mare pedagog din Statele Unite, să aibă ca titlu, principiu de mai sus trebuie să fie bine organizată conform cerințelor vremii, sau mai bine zis cu trebuințele societății și rațiunii omenești, pentru că numai atunci majoritatea tinerimii va fi pregătită pentru carierele producătoare ale avuției naționale și în cazul acesta numai elita ei să se destineze culturii pentru viața contemplativă a științelor și artelor.

Aruncându-ne privirile asupra modului de desfășurare al acestei activități de către cei chemați, vom constata, lăsând la o parte trecutul îndepărtat, că deși ne găsim în vârtejul unei perioade de refacere trupească și sufletească, totuși se observă că în mai toate școlile se pune bază mai mult pe cultura intelectuală, exclusându-se în mai multe părți cultura morală și estetică a tinerimii. Trebuie să fim fermi convinși, că așa și este, că o ființă omenească nu e formată numai din corp și inteligență, ci ceace constituie valoarea și demnitatea sa de om și este în prima linie, nu inteligența, ci cultura morală, căci prin inteligență omul după cum se înalță mai presus, așa uneori se coboară mai prejos de alte viețuitoare.

Instrucțiunea fără cultura inimii este mai rea și mai periculoasă de cât ignoranța, după cum glăsuiește și maxima: „Știința fără virtute este o armă în mână nebunului sau a criminalului”. — Pentru ca instrucțiunea să nu fie o armă în mâinile criminalilor, Socrate precizează că trebuie să dăm o mai mare importanță educațiunii morale și estetice, decât instrucțiunii intelectuale și științifice și de a nu crede niciodată, că cunoștința faptelor și adevărilor de ordin pozitiv, ar putea suplini simțământul într-o bună educațiune.

Abuzul instr. prea exclusiv, intelectual de departe de a moraliza, totdeauna nu reușește decât a face declassați. Deci, sub

niciun cuvânt nu trebuie să neglijăm misiunea educatoare a școlilor și avem exemple destule ca:

Germania, unde cultivarea caracterului și a simțământelor naționale, care constituie puterea morală a națiunii, are o parte așa de însemnată în educațiune, încât cu drept cuvânt s'a zis că nu Bismark, nu Moltke, ci învățătorul german o învins pe Franca în 1870 și a dat Germaniei unitatea sa națională și rangul de primul imperiu al lumii. Să luăm de ex.: caracteristica instrucțiunii americane și engleze, în general, unde cultivarea spiritului de inițiativă, a voinței și a sentimentelor morale și religioase sunt pe primul plan și în al II-lea vine educațiunea intelectuală.

America, prin libertățile sale, prin iubirea de patrie, prin energia și prin spiritul practic și întreprinzător, și prin virtuțile civile ale locuitorilor săi, ne aduce aminte de vremurile vechi ale republicii romane. Dacă răsfoim istoria trecutului, vedem la acele popoare din vechime că educațiunea a fost bine îngrijită și întemeiată pe cele mai înalte principii de morală ale timpului.

— Astfel sunt Persii despre a căror educațiune Xenafon ne dă un așa frumos tablou în biropedia sa. — Așa sunt Elevii și mai ales atenienii, la care ideea educațiunii era frumusețea sufletului și a corpului. La Romani, a căror educațiune practică și utilitară, cași caracterul lor se făcea mai mult în familie și era de minune ajutată prin simplitatea moravurilor și cultul vieții familiare. — Tot epocă mare, în viața omenească, este și începutul creștinismului reforma religioasă epoca regenerațiunii Românilor, unde vedem că isvorul tuturor faptelor mari și nobile sunt simțământele nobile, entuziasmul și cultul unui ideal. Inteligența cultivată prin știință este lumina care ne arată calea; iar puterea, care ne face să mergem, este inima.

„Spiritul este ochiul sufletului, nu puterea sa” zice Vauvenarques. — Puterea sa este în inimă, adică în pasiuni. — Această idee a lui Vauvenarques

împreună cu celebra sa maximă: „Cugățile cele mari vin din inimă”, cuprind în sine, ca într'un sâmbure, o întreagă sistemă de idei noi asupra psihologiei și pedagogiei; și unul din meritele principale ale filozofei lui Schopenhauer, este de a fi desvoltat această idee, arătând în mod sistematic și întemeiat pe știință, înfăietatea părții morale în om, numită în vorbirea comună inimă, față cu partea intelectuală numită rațiune. Până aci s'a crezut că esența sufletului este inteligența și când Locke și alți filozofi, vroiră să probeze că originea idellor este în simțuri, Leibnitz le răspundea prin cunoscuta maximă: Nimic nu este în minte, ca să nu fi fost mai întâi în simțuri, afară de însuși mintea”.

Cercetând și raționământ, vom deduce că partea fundamentală a naturii omenești, este elementul moral după cum ne spune Juvenal în versurile sale: „Natura arată că ea a dat neamului omenesc cea mai delicată inimă dându-i lacrimile — aceasta e partea noastră abună. Ea ne desparte de turma ființelor necuvântătoare”.

Care sunt mijloacele prin care vom desvolta cultura morală? Sunt următoarele:

1. Învățământul intuitiv care este destinat a pune temelia pentru desvoltarea simțurilor și a tuturor facultăților sufletesti prin urmare și a celor morale.

2. Lecturile, lecțiunile de religie, istoria națională, literatura aleasă și dată proporțional cu gradul desvoltării intelectuale elevilor, științele naturale și fizice au un important rol educativ. Totdeauna multe rele morale se isvorăsc din neștiință, din superstițiuni și prejudecii, iar științele naturale alungă superstițiile și ne descopăr tainele și legile naturii și vieții, care sunt fundamentul legilor morale; pentru că lumea morală cu legile sale este continuarea și perfecționarea naturii fizice, precum viața omenească este continuarea și înălțarea vieții către un ideal din ce în ce mai înalt de perfecțiune și armonie.

3. Afară de obiectele de studiu, ca mijloc al educațiunii civice pentru viitorul cetățean este și disciplina școlară.

4. Nimic nu contribuie mai mult la cultura morală decât literatura estetică și cultul artelor. Acestea au o mai mare influență moralizatoare ex: Elevii considerau cultura estetică prin muzică și jocurile gimnastice cel dintăiu mijloc de educațiune Spartanii în instr. publică nu puneau bază decât pe gimnastică, cânt, muzică și dans; atenienii priveau o instrucțiune mai desvoltată, cultivând cu iubire Educațiunea și filozofia; Romanii, pe por practic, iubeau foarte mult artelor. Un subiect principal al educațiunii lor, era studiul celor 12 table de legi pe cari oricând adolescent trebuia să-le știe dinafară înainte de a îmbrăca toga virilă. Ele erau catechismul moral și politic al viitorului cetățean.

Toate mijloacele acestea contribuie la cultura morală estetică, trebuie să-le începe în mod intuitiv explicând copilului relațiunile ce le are cu membrii familiei sale și cu societatea, povestind istorioare frumoase, parabole și dând exemple din istorie și din viața oamenilor de toate categoriile și numai în modul acesta vom deștepta în inima tinerimii simțăminte nobile vom întări tendințele spre bine întipărirându-i în memorie o simțăminte de principii și maxime morale.

Să nu se uite că: „Cultura minții fără cultura inimii este tristă pentru individ și funestă națiunilor”.

10 Iunie 1931

Gh. Săniș Gheorghe